

en Aldersgrændse; thi det Barn, som indtil en vis Alder ikke har kunnet lære at skrive, at regne eller at læse, men som dog i den Alder finder Midler til under sine Forældres Veiledning at ernære sig selv, maae vi betragte som et godt Led i Samsundet, som vi ikke længere kunne forhindre fra at udvikle sine Evner og Kræfter i denne Retning, der er af en saa stor Vigtighed. Jeg troer, at enhver Modstand mod Lovforslaget, hvis det kun har denne Betydning, maae gjøres paa et ganske andet Gebeet; den maa nemlig gaae ud paa, om vi ville have Aldersgrændsen sat op eller ned. Siger man: vi maae gaae højere op, vi maae gaae til det 15de Aar, saa er det et Spørgsmaal, som er værd at undersøge, skøndt jeg troer ikke, at det er rigtigt. Siger man, at vi maae gaae ned til det 13de Aar, saa er det ogsaa et Spørgsmaal, som er værd at undersøge. Det kunde maaskee være rigtigere; men i ethvert Tilfælde troer jeg kun, det bliver paa et Aldersgebeet, vi maae holde os. Vi kunne ikke overlade Herredømmet at bestemme, naar Børnene skulle høre op at faae den borgerlige Underviisning, til Andre end til Forældrene; thi det er kun denne Underviisning, hvorom der her er Spørgsmaal. En ganske anden Sag er det med de Børn i Samsundet, som leve for Samsundets Regning; der maa Samsundet være istand til at forlange Grændsen, dersom Fattigbestyrerne finde, at det er bedre for Samsundet og for Barnet, at det efter denne Alder vedbliver at gaae i Skole og at ernæres for det Offentliges Regning — thi det gjælder her om begge Dele —, og da skulle ingen Forældre have Ret til, at forhindre Barnet fra at følge denne Vej. Kun de Forældre, der selv ernære deres Børn og føre dem ind paa en Vej, hvor de kunne ernære sig selv, maae indrømme denne fuldstændige Ret, men dem maae vi ogsaa indrømme denne Ret, hvor simpelt og lavt de forøvrigt ere stillede i det borgerlige Samsund. Vi gaae ikke i Rette med de andre Samsundsklasser om, hvorledes de anvende deres Børns Tid efter en vis Alder; man vil sige: ja saa ere de tilstrækkeligt underviste til den Tid, men det er dog ikke den Underviisning, som det væsentligst kommer an paa, naar vi tale om Samsundet i det Hele, og jeg troer derfor, at

vi maae enes om, at den Begrændsning, hvorom der her er Spørgsmaal, tilfaldt maa faae en materiel Natur, tilfaldt maae gaae op i en Aldersbestemmelse, og det kan ikke overlades til nogensomhelst Person udenfor Forældrene selv at sige: de og de Kundskaber forlange vi, før vi slippe Barnet ud af vor Raadighed og Herredømme. Dertil hører, at man ernærer Barnet, ellers har man ikke denne Raadighed; man sætter den Ting at ernære sig og at bidrage til Samsundets hele Tilværelse for lavt, naar man ikke lader en saadan Raadighed indtræde i Forbindelse dermed.

Saks: Jeg kan være aldeles enig med den sidste ærede Taler angaaende det Almindelige med Hensyn til Lovforslagets Virkning, og jeg finder mig kun beføiet til at gøre ham og Thinget opmærksom paa, at der utrykkelig i dette korte Lovforslag staar: „i Forhold til deres Evner“, hvilket altsaa vil sige saameget, at naar et Barn har gaaet i Skole indtil det 14de Aar, og været forhindret fra at lære at læse rigtigt eller fra at lære at skrive rigtigt eller fra at lære at regne rigtigt, fordi det har manglet Evner dertil, saa skal det fuldstændigt udskrives af Skolen, thi det maa da antages at have haft den Nytte af Underviisningen, som det i Forhold til sine Evner kan have. Hvad Confirmationen angaaer, da maa jeg betragte det som en aldeles fri Sag; jeg har allerede før udtalt mig i den Retning, og jeg kan være ganske enig med den ærede Rigsdagsmand fra Ringkjøbing Amts 1ste Valgfreds (B. Skoler) i, at der hverken i borgerlig eller kirkelig Henseende gives nogensomhelst Aldersbestemmelse i saa Henseende. Det forundrede mig derfor høilig, at den ærede Rigsdagsmand for Københavns 8de Valgfreds (Gram) meente, at næsten alle Præster og Sogneforstandere — og det er da ogsaa i Sogneforstanderskabene Præsterne, hvem det kommer an paa — være saa billige, at naar et Barn ved det 14de Aar havde Kundskab efter dets Evner, saa vilde de fuldstændig udskrive det af Skolen. Nei de hverken ville eller kunne, naar de ville følge Anordningerne, thi naar Barnet ikke vil confirmeres, eller dets Forældre ikke ville lade det confirmere, saa skal det efter de bestaaende Anordninger vedblive at gaae i Skole 2 Dage